

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท
CHAINAT PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE

รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
การทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท

คำนำ

รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่รัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท มีพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตและป้องกันการเกิดปัญหาการทุจริตและการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐในเชิงรุก จึงดำเนินการจัดทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ตามแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ตัวชี้วัดที่ ๗ การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ให้มีความสำคัญกับการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อลดและปิดโอกาสการทุจริตและเป็นการป้องกันการทุจริตเชิงป้องกันให้หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามมติคณะรัฐมนตรีดำเนินการซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะส่งผลสูงต่อประเทศ โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) เป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัดดังกล่าว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาทจึงได้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ขึ้น เพื่อใช้ในการควบคุมกำกับและติดตามการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงต่อไป

กลุ่มกฎหมาย
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท

สารบัญ

บทที่		หน้า
	คำนำ	
	สารบัญ	
๑	บทที่ ๑ บทนำ	๑
๒	บทที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๔
	- วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
	- กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
	- องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	
	ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน	๗
	- ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)	๗
	- ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๙
	- ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)	๑๐
	- ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๑๑
	- ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง	๑๒
	- ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	๑๓
	- ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง	๑๖
	- ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	๑๗
	- ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง	๑๘
๒	บทที่ ๓ แนวทางการป้องกันการทุจริตของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท	๑๙
๓	บทที่ ๔ กระบวนการปราบปรามการทุจริต	๒๐

บทที่ ๑ บทนำ

ที่มา

ปัจจุบันปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่กำลังพัฒนา หรือประเทศที่ด้อยพัฒนา การคอร์รัปชันได้กลายเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ โดยปัญหานี้ยังไม่มีที่ท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าหลายประเทศได้ก้าวเข้าสู่ความทันสมัย มีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่ มีการรณรงค์จากองค์กรของรัฐหรือองค์กรอิสระต่างๆ อย่างเช่น องค์กรสหประชาชาติ ธนาคารโลก และภาคประชาชน ที่ต่างเห็นพ้องกันว่าคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจน และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริง สำหรับประเทศไทยนั้นเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่สำคัญลำดับต้นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ปัญหานี้เกิดขึ้นมาช้านานจนฝังรากลึกและพบในทุกกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับกับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว เมื่อปัญหาดังกล่าวผูกพันในสังคมไทย จึงทำให้คนไทยบางส่วนมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติและ ยอมรับได้โดยมักจะใช้แนวคิดว่ามีอำนาจก็มักจะโกงกันทุกฝ่าย ซึ่ง “หากใครโกงแล้วทำงานเก่งก็ถือว่าพอรับ ได้” จึงทำให้คนยินยอมที่จะเสียเงินเพื่อซื้อความสะดวก สิทธิพิเศษ หรือตัดความรำคาญแม้กระทั่งเกิดความคิด สีเทาประเภทกินตามน้ำ จากผลการวิจัยพบว่า นักธุรกิจและพ่อค้ากว่าร้อยละ ๘๐ ต้องสูญเสียเงินให้กับการ คอร์รัปชันเป็นจำนวนสูงกว่า ๓ แสนล้านบาท (ประภัสสร เสวิกุล, ๒๕๕๔) รัฐจำต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่า ที่เป็นจริง ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ไม่มีคุณภาพ อีกทั้งยังทำให้نگลทุนขาดความเชื่อมั่นในระบบ ราชการไทยที่มักจะมีการใช้อำนาจโดยมิชอบ และมักเรียกผลประโยชน์จากนักลงทุน เพื่อแลกกับการอนุญาต ให้เอกชนดำเนินการในกิจการที่รัฐจะต้องทำ ซึ่งรัฐเองก็ไม่สามารถตรวจสอบการกระทำดังกล่าวได้ ในอดีต ประเทศเกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง เคยเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันในทุกเรื่อง แต่เนื่องจากประเทศเหล่านี้มี การปราบปรามการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ทำให้จำนวนการทุจริตลดลงอย่างมาก แต่เมื่อเทียบกับประเทศไทย กลับมีจำนวนการคอร์รัปชันเพิ่มมากขึ้น นับได้ว่าการคอร์รัปชันในประเทศไทยเป็นปัญหาที่สะสมยาวนานซึ่ง ยากแก่การแก้ไข อีกทั้งยังเป็นปัญหาที่สำคัญและอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ กล่าวดังนี้ว่า การทุจริตคอร์รัปชันนั้น คือการใช้อำนาจหรืออิทธิพลในการตำแหน่งหน้าที่ที่ ตนเองมีเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง การทุจริตเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความ สลับซับซ้อน ซึ่งในการแก้ปัญหาการทุจริตในสังคมไทย องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) มีความเห็นว่าจำเป็นต้องดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ กล่าวคือต้องมีการออกแบบมาตรการแก้ไข ปัญหาการทุจริตเป็นการเฉพาะประเทศ โดยจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้าน ทั้ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการทุจริต และลักษณะของความเสียหายหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อการ พัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สำหรับประเทศไทยนั้นการทุจริตมีความเกี่ยวพันกับการท ๑ นิติกรรมกับต่างประเทศ รวมทั้งการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีความเชื่อมโยงกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพิ่มมากขึ้น โดยในประเทศไทยการทุจริตมีอยู่ในทุกระดับชั้นตั้งแต่การเมืองระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น ระดับข้าราชการทั้งฝ่ายพลเรือน ทหาร และตำรวจ ตลอดจนการทุจริตในภาคเอกชนซึ่งเข้ามาร่วมงานกับภาครัฐ

จากยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕) การทุจริตแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ได้แก่ ๑) การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ๒) การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง ๓) การทุจริตในการสัมปทาน ๔) การทุจริตโดยการทลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ และ ๕) การทุจริตเชิงนโยบาย การทุจริต

ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นการใช้อำนาจในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างมักจะพบการฮั้วประมูลโครงการ ระหว่างภาครัฐและเอกชน การทุจริตในการสัมปทานผูกขาด การทุจริตโดยการทลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ เป็นการดำเนินการให้บุคคลที่มีสายสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กร อิสระที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การทุจริตเชิงนโยบาย เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำโครงการ ระดับประเทศ หรือกลไกในการบริหารโครงการจะเกี่ยวข้องกันเครือข่ายผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกันทุกระดับ ซึ่งผู้ที่มีอำนาจสั่งการหรือควบคุมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีตำแหน่งสูงทางการเมือง สามารถใช้อิทธิพลและ โอกาสในตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบได้ง่าย ส่งผลให้องค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตไม่มี อิสระอย่างแท้จริง เพราะอยู่ภายใต้อำนาจขององค์กรทางการเมือง สาเหตุที่ทำให้การทุจริตยังคงเป็นปัญหา สำคัญของสังคมไทย ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านพื้นฐานโครงสร้างสังคมไทย คือเป็นสังคมอุปถัมภ์ทำให้สังคมไทยยึดติดกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นอกจากนี้ สังคมโลกาภิวัตน์ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม ทำให้สังคมไทยยึดติดกับกระแสบริโภคนิยม จนเกิดเป็นค่านิยมยกย่องคนมีเงิน และมีอำนาจอีกด้วย ดังนั้น เมื่อพื้นฐานของสังคมไทยเป็นเช่นดังกล่าว ผนวกกับการท างานที่ไม่ได้บูรณาการ ความร่วมมือทุกภาคส่วน จึงส่งผลให้การทำงานของกลไกตั้งข้างต้นไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพขาด ความเข้มแข็งในที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหามาอย่างต่อเนื่องทุกยุคทุกสมัย และได้แถลงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นที่มาของการให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในระบบอย่างแท้จริง

จากรายงานผลการจัดอันดับค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย (Corruption Perception Index : CPI) จากการจัดอันดับขององค์การเพื่อความโปร่งใสระหว่างประเทศ (Transparency International) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระในประเทศเยอรมนี ตั้งขึ้นเพื่อต่อต้านปัญหาคอร์รัปชัน โดยทำหน้าที่ในการจัดอันดับประเทศทั่วโลกเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย (Corruption Perception Index : CPI) ในอดีตตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย (Corruption Perception Index : CPI) อยู่ในระดับต่ำคืออยู่ที่ระดับ ๓๒ จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน มาโดยตลอด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีคะแนน ๓๗ คะแนน และในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีคะแนนลดลงเป็น ๓๕ คะแนน จะเห็นได้ว่าแม้ค่าคะแนนจะเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ แต่ลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ทั้งนี้ ค่าคะแนนไม่ควรต่ำกว่า ๕๐ คะแนน ค่า CPI นี้จึงเป็นเครื่องชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ประสบปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ การคอร์รัปชัน ตลอดจนพฤติกรรมความไม่โปร่งใสของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมทั้งในรูปของการติดสินบนเจ้าหน้าที่ การสมรู้ร่วมคิดในการเอาสาธารณสมบัติหรือสาธารณะประโยชน์อันเป็นประโยชน์ของส่วนรวมหรือประโยชน์ของสังคมมาเป็นประโยชน์ของส่วนตัวภายใต้การคบคิดหรือการสมรู้ร่วมคิดระหว่างผู้มีอำนาจและนักฉวยโอกาส ได้สร้างผลกระทบและวิบากกรรมมากมายให้กับสังคมไทย จนมีคำกล่าวว่า “การทุจริตและการคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ปรากฏในสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน

และขยายวงกว้างและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น จึงเป็นที่มาของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องร่วมกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา กำหนดมาตรการการตรวจสอบอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เพื่อให้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันนั้นลดลงได้ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑) ได้สรุปว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นรากเหง้าแห่งปัญหาทั้งปวง ดังนั้น การเข้าใจปัจจัยหรือสาเหตุการเกิดคอร์รัปชันที่ต้องครบถ้วนจะนำไปสู่การป้องกันและการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (สำนักงาน ก.พ., ๒๕๔๓) กล่าวอีกว่า หากมีมูลค่ารวมของการผูกขาดและการเปิดโอกาสให้ใช้ดุลยพินิจมากกว่าความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ (Accountability) โอกาสของการทุจริต ไม่โปร่งใสก็มีมาก

บทที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความซื่อสัตย์และค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้ เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมามีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report – Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control

- Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายในปีเพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่อง ในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายใน

มาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- หลักการที่ ๑ - องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- หลักการที่ ๓ - คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ - องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ - องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒: การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- หลักการที่ ๖ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗ - ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ ๘ - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ ๙ - ระบุและประเมินความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อด้านควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓: กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- หลักการที่ ๑๐ - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- หลักการที่ ๑๑ - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- หลักการที่ ๑๒ - ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔: สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

- หลักการที่ ๑๓ - องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
- หลักการที่ ๑๔ - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไป
- หลักการที่ ๑๕ - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕: กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

- หลักการที่ ๑๖ - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
- หลักการที่ ๑๗ - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา เหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริง และนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิผล

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

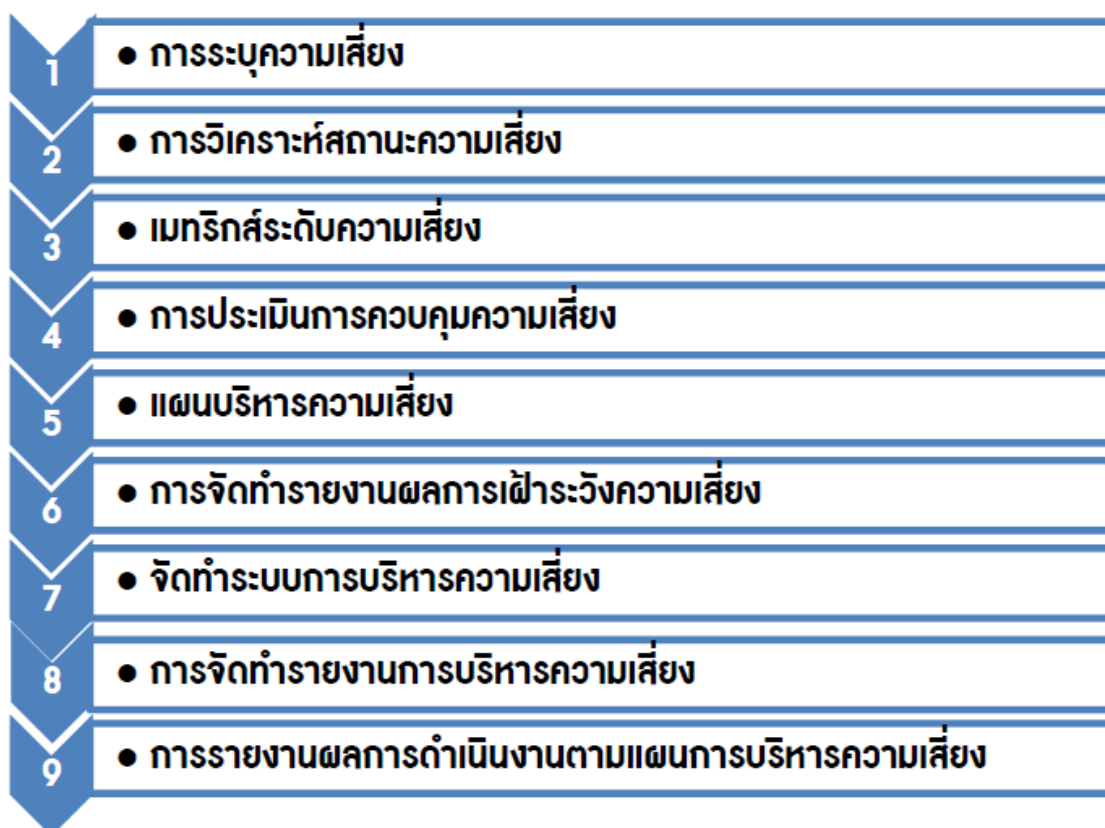
๑. Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
๒. Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรกข้อบกพร่องซึ่งบางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร
๓. Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เป็นช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก
๔. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้น และป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัย ที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

นำข้อมูลที่ใดจากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียด รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินตนเองคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน อาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยง ซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อนคาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงทุจริต	ประเภทความเสี่ยงทุจริต	
		Know Factor	Unknow Factor
๑.	การรับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)		✓
๒.	การรับสินบนจากการจัดซื้อจัดจ้าง		✓
๓.	การรับสินบนจากประเด็นเงินบริจาคและทรัพย์สินบริจาค		✓
๔.	การใช้รถราชการเอื้อประโยชน์ส่วนตน		✓
๕.	เบิกค่าตอบแทนไม่ตรงตามความเป็นจริง		✓
๖.	การทุจริตจากการจัดทำโครงการอบรม กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมไม่ครบ หากคนเซ็นเพิ่ม	✓	
๗.	การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุให้ใกล้เคียงกับพัสดุ ที่ต้องการ (ลือคสเปค)		✓

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริต ของแต่ละโอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะ ของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจรความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

สถานะสีเขียว ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุม ข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้ อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑.	การรับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	✓			
๒.	การรับสินบนจากการจัดซื้อจัดจ้าง	✓			
๓.	การรับสินบนจากประเด็นเงินบริจาคและทรัพย์สินบริจาค	✓			
๔.	การใช้รถราชการเอื้อประโยชน์ส่วนตน	✓			
๕.	เบิกค่าตอบแทนไม่ตรงตามความเป็นจริง	✓			
๖.	การทุจริตจากการจัดทำโครงการอบรมกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมไม่ครบ หากคนเซ็นเพิ่ม		✓		
๗.	การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุให้ใกล้เคียงกับพัสดุที่ต้องการ (ลือคสเปค)	✓			

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็นสีส้ม และสีแดง จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน

เกณฑ์ในการให้ค่า ๑ - ๓ มีดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐหรือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลดรายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ(หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑.	การรับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)		๑			๒		๒
๒.	การรับสินบนจากการจัดซื้อจัดจ้าง		๑			๒		๒
๓.	การรับสินบนจากประเด็นเงินบริจาค และทรัพย์สินบริจาค		๑			๒		๒
๔.	การใช้รถราชการเอื้อประโยชน์ส่วนตน		๑			๒		๒
๕.	เบิกค่าตอบแทนไม่ตรงตามความเป็นจริง		๑			๒		๒
๖.	การทุจริตจากการจัดทำโครงการอบรมกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมไม่ครบทุกคนเช่นเพิ่ม		๑			๒		๒
๗.	การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุให้ใกล้เคียงกับพัสดุที่ต้องการ (ลือคสเปค)		๑			๒		๒

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk-Control Matrix Assessment)

นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมิน การควบคุม การทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพ การจัดการสอดคล้อง เป้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการซึ่งแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบ ผลงาน องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน จัดการไม่ได้หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มทำให้เกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึง ผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
การรับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy)	ดี		ค่อนข้างต่ำ(๒)	
การรับสินบนจากการจัดซื้อจัดจ้าง	ดี		ค่อนข้างต่ำ(๒)	
การรับสินบนจากประเด็นเงินบริจาคและ ทรัพย์สินบริจาค	ดี		ค่อนข้างต่ำ(๒)	
การใช้รถราชการเอื้อประโยชน์ส่วนตน	ดี		ค่อนข้างต่ำ(๒)	
เบิกค่าตอบแทนไม่ตรงตามความเป็นจริง	ดี		ค่อนข้างต่ำ(๒)	
การทุจริตจากการจัดทำโครงการอบรม กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมไม่ครบหาคนเซ็นเพิ่ม	พอใช้		ค่อนข้างต่ำ(๒)	
การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุให้ใกล้เคียงกับ พัส্তুที่ต้องการ (ลือคสเปค)	ดี		ค่อนข้างต่ำ(๒)	

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk-Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง แต่จากการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่า ความเสี่ยงอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำทั้งหมด จึงต้องจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

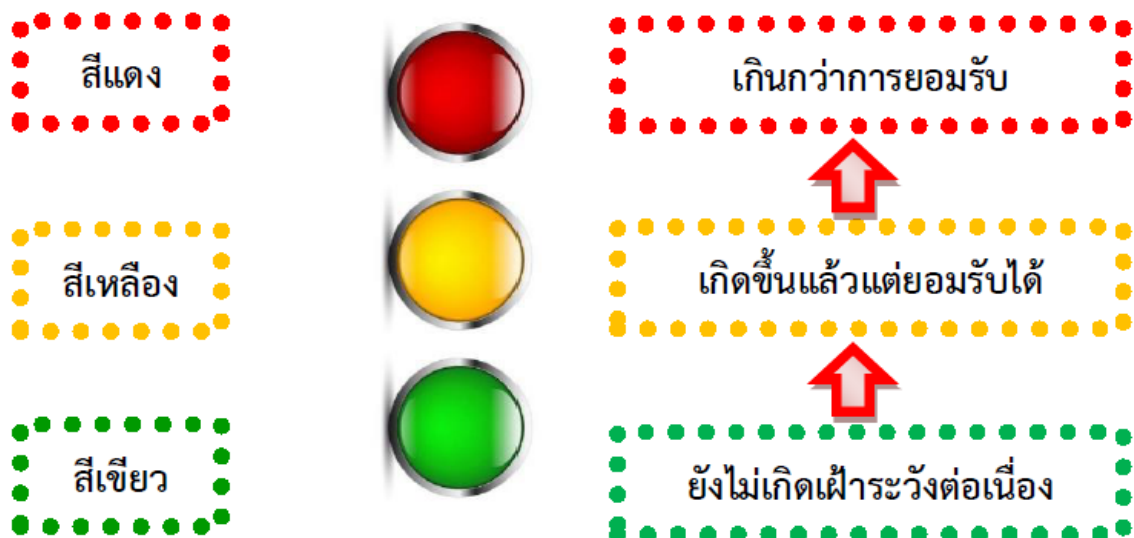
แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต (ควบคุมความเสี่ยงการทุจริต)
๑.	การรับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	- จัดทำและประกาศมาตรการป้องกันการรับสินบนการให้และรับของขวัญ แก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชาในโอกาสต่าง ๆ - ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับติดตาม และสรุปผลรายงานต่อผู้บริหาร ทุก ๖ เดือน
๒.	การรับสินบนจากการจัดซื้อจัดจ้าง	- จัดทำและประกาศมาตรการป้องกันการรับสินบนในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง - ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับติดตาม และสรุปผลรายงานต่อผู้บริหาร ทุก ๖ เดือน
๓.	การรับสินบนจากประเด็นเงินบริจาคและทรัพย์สินบริจาค	- จัดทำและประกาศมาตรการป้องกันการรับสินบนประเด็นเงินบริจาค และทรัพย์สินบริจาค - ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับติดตาม และสรุปผลรายงานต่อผู้บริหาร ทุก ๖ เดือน
๔.	การใช้รถราชการเอื้อประโยชน์ส่วนตน	- จัดทำและประกาศมาตรการการใช้รถราชการ - ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับติดตาม และสรุปผลรายงานต่อผู้บริหาร ทุก ๖ เดือน
๕.	เบิกค่าตอบแทนไม่ตรงตามความเป็นจริง	- จัดทำคู่มือ มาตรฐาน และกระบวนการปฏิบัติงานในกลุ่ม/กลุ่มงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาทให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายค่าตอบแทนต่าง ๆ - ให้กลุ่มงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาทมีการกำกับ ดูแลตรวจสอบ และรับรองการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเงื่อนไข และเป้าประสงค์ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนต่าง ๆ ตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข และระเบียบเบิกจ่ายค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้อง และชัดเจน - ให้มีการกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อใช้ประกอบในการบริหารจัดการ และพัฒนามาตรการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต (ควบคุมความเสี่ยงการทุจริต)
๖.	การทุจริตจากการจัดทำโครงการอบรม กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมไม่ครบหากคนเซ็นเพิ่ม	- การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามผลการดำเนินงานที่เป็นจริง ทั้งด้านกิจกรรม จำนวนผู้เข้าอบรม ระยะเวลา และการจัดการต่าง ๆ ที่สอดคล้องและเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง - จัดให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม สรุปประเมินผลและรายงานการดำเนินโครงการโดยมี ส่วนรวมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหน่วยงานและภายนอกทุกโครงการ
๗.	การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุให้ใกล้เคียง กับพัสดุที่ต้องการ (ลือคสเปค)	- มีกระบวนการป้องกัน ตรวจสอบ และการดำเนินการ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการเอื้อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดหาพัสดุ กับผู้รับจ้าง ผู้ขาย และ/หรือผู้มีความเกี่ยวข้องในประโยชน์ดังกล่าว

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เพื่อติดตามเฝ้าระวังเป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรม ตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยัน ผลการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง

สถานะตามสี	นิยามตามสถานะสี
สถานะสีเขียว	ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง <u>ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม</u>
สถานะสีเหลือง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันที่ <u>ตามมาตรการ / นโยบาย / โครงการ / กิจกรรมที่เตรียมไว้</u> <u>แผนใช้ได้ผล</u> ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรง < 3
สถานะสีแดง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่าย <u>ยังแก้ไขไม่ได้</u> ควรมีมาตรการ / นโยบาย / โครงการ / กิจกรรมเพิ่มขึ้น <u>แผนใช้ไม่ได้ผล</u> ความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลงระดับความรุนแรง > 3

ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๑.	- จัดทำและประกาศมาตรการป้องกันการรับสินบนการให้และรับของขวัญ แก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชาในโอกาสต่าง ๆ - ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับติดตามและสรุปผลรายงานต่อผู้บริหาร ทุก ๖ เดือน	การรับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่			
๒.	- จัดทำและประกาศมาตรการป้องกันการรับสินบนในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง - ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับติดตามและสรุปผลรายงานต่อผู้บริหาร ทุก ๖ เดือน	การรับสินบนจากการจัดซื้อจัดจ้าง			
๓.	- จัดทำและประกาศมาตรการป้องกันการรับสินบนประเด็นเงินบริจาค และทรัพย์สินบริจาค - ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับติดตาม และสรุปผลรายงานต่อผู้บริหาร ทุก ๖ เดือน	การรับสินบนจากประเด็นเงินบริจาคและทรัพย์สินบริจาค			

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๔.	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำ และประกาศมาตรการการใช้รถราชการ - ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับติดตามและสรุปผลรายงานต่อผู้บริหาร ทุก ๖ เดือน 	การใช้รถราชการเอื้อประโยชน์ส่วนตน	✓		
๕.	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคู่มือมาตรฐาน และกระบวนการปฏิบัติงานในกลุ่ม/กลุ่มงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายค่าตอบแทนต่าง ๆ - ให้กลุ่มงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท มีการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ และรับรองการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเงื่อนไข และเป้าประสงค์การเบิกจ่ายค่าตอบแทนต่าง ๆ ตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข และระเบียบเบิกจ่ายค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องและชัดเจน - ให้มีการกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อใช้ประกอบในการบริหารจัดการ และพัฒนามาตรการเบิกจ่ายค่าตอบแทนให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง 	เบิกค่าตอบแทนไม่ตรงตามความเป็นจริง	✓		
๖.	<ul style="list-style-type: none"> - การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามผลการดำเนินงานที่เป็นจริง ทั้งด้านกิจกรรม จำนวนผู้เข้าอบรม ระยะเวลา และการจัดการต่าง ๆ ที่สอดคล้องและเป็นไป ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง 	การทุจริตจากการจัดทำโครงการอบรมกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมไม่ครบ หากคนเซ็นเพิ่ม	✓		

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๗.	- จัดให้มีระบบการตรวจสอบติดตาม สรุปรประเมินผลและรายงาน การดำเนินโครงการโดยมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ในหน่วยงานและภายนอกทุกโครงการ	การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุให้ใกล้เคียงกับพัสดุที่ต้องการ (ล็อคอस्पค)	✓		

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้จะต้องมีกิจกรรม หรือมาตรการอะไรเพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

๗.๑ เกินกว่าการยอมรับ (สถานะสีแดง Red) ควรจะมีกิจกรรมเพิ่มเติม

๗.๒ เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow)

๗.๓ ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green) ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

๗.๑ สถานะสีแดง Red เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีแดง)	มาตรการป้องกันการทุจริตเพิ่มเติม

๗.๒ เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow)

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเหลือง)	มาตรการป้องกันการทุจริตเพิ่มเติม

๗.๓ ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green) ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเขียว)	มาตรการป้องกันการทุจริตเพิ่มเติม
การรับของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง
การรับสินบนจากการจัดซื้อจัดจ้าง	ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง
การรับสินบนจากประเด็นเงินบริจาคและทรัพย์สินบริจาค	ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง
การใช้ราชการเอื้อประโยชน์ส่วนตน	ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง
เบิกค่าตอบแทนไม่ตรงตามความเป็นจริง	ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง
การทุจริตจากการจัดทำโครงการอบรมกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมไม่ครบ หากคนเซ็นเพิ่ม	ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง
การกำหนดคุณสมบัติของพัสดุให้ใกล้เคียงกับพัสดุที่ต้องการ (ล็อคอस्पค)	ยังไม่เกิด ให้เฝ้าระวังต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวมว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยง การทุจริตตามขั้นตอนที่ ๘ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล (สี) สถานะ ความเสี่ยง

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ตารางที่ ๘ ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต(เขียว เหลือง แดง)		
	เขียว	เหลือง	แดง
๑.			
๒.			
๓.			
๔.			
๕.			
๖.			
๗.			

บทที่ ๓

แนวทางการป้องกันการทุจริตของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท

การป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท มุ่งเน้นประเด็นการป้องกันการทุจริต ผ่านกระบวนการ ๖ กระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

๑. กระบวนการปลูกฝังวิถีคิด ปลูกจิตสำนึก ให้มีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต

การดำเนินการปลูกฝังวิถีคิด ปลูกจิตสำนึกให้มีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตต้องวางน้ำหนักไปที่การแก้ไขปัญหาความคิด พฤติกรรมการปฏิบัติของข้าราชการที่ไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของการเป็น “บุคคลสาธารณะ” หรือ “ข้าราชการสมัยใหม่” แก้ไขปัญหาโดยใช้วิถีคิดแบบระบบเลขฐานสอง (Digital Thinking) หรือ Binary Thinking ภายใต้แนวคิด “จิตพอเพียงต้านทุจริต” ใช้โมเดล “STRONG” ขับเคลื่อนการปรับฐานความคิดของบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ให้สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบกล่อมเกลாதงสังคมในการต่อต้านการทุจริต ฝัง Chip วิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมให้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ด้วยโมเดล STRONG ประกอบด้วย

S (Sufficiency) ความพอเพียง

T (Transparency) ความโปร่งใส

R (Resilience) ความตื่นรู้

O (Onward) มุ่งไปข้างหน้า

N (Knowledge) ความรู้

G (Generosity) ความเอื้ออาทร

S-Sufficient หลักความพอเพียง ในความหมายของการต้านทุจริต โดยบุคคลสามารถคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างเป็นอัตโนมัติ

T-Transparent ความโปร่งใส คือการสร้างวัฒนธรรมของการเปิดเผย

R-Realise ตื่นรู้ คือ การตื่นรู้และพร้อมที่จะลงมือทำ ตื่นรู้ในปัญหาการทุจริต ใฝ่ระวัง ซึ่งจะสอดคล้องกับ O-Onward
O-Onward มุ่งไปข้างหน้า คือ การให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงตามเราไปในทิศทางที่ถูกต้อง คือการต่อสู้ในจิตใจกับการไม่ทุจริต พัฒนาองค์กรของเราบริหารจัดการให้ดีขึ้น

N-Knowledge ความรู้ คือ การพัฒนาให้เกิดสิ่งใหม่ เพราะอนาคตอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางของทุจริตมากขึ้น เช่น การจ่ายเงินสินบนอาจจะเป็นในรูปแบบดิจิทัล และไม่สามารถตรวจสอบความรู้เปลี่ยนแปลงเสมอในทุกเรื่อง

G-Generosity ความเอื้ออาทร คือ ความเอื้ออาทรตามจริยธรรมและจิตพอเพียง แต่สาเหตุของการเกิดการทุจริตมาจากระบบอุปถัมภ์ การช่วยเหลือครอบครัวและเครือญาติ สำหรับความเอื้ออาทรในนิยามนั้น มิได้ต้องการหวังผลตอบแทน

ภายใต้สัญลักษณ์ STRONG คือ

๑. มือกำแน่นแนบไว้ที่หน้าอกข้างซ้าย แสดงถึงความเข้มแข็งของใจในการต่อสู้กับการทุจริต ความยุติธรรม มุ่งมั่นสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

๒. มือขวาที่กำแน่น แสดงถึงการยึดมั่นค่านิยม ความพอเพียง (S : sufficient) ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นของตน โปร่งใส (T : transparent) พร้อมให้ตรวจสอบได้

๓. กำมือแนบอกข้างซ้ายตรงหัวใจ แสดงถึงการมีใจตื่นรู้ (R : realise) ต่อปัญหาการทุจริต มุ่งมั่นไปสู่อนาคตข้างหน้า (O : onward) ในการแก้ไขปัญหาเพื่อความเจริญอย่างยั่งยืนของชาติแสวงหาพัฒนาความรู้ (N : knowledge) ให้เท่าทันต่อสถานการณ์ และมีความเอื้ออาทร (G : generosity) ต่อกันบนพื้นฐานของจริยธรรมและกฎหมาย สอดคล้องกับโมเดลประเทศไทย สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Thailand ๔.๐) การพัฒนาที่สมดุลใน ๔ มิติ (Thailand ๔.๐) คือ การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom) ด้วยการพัฒนาคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ผ่านการปรับเปลี่ยนระบบนิเวศน์ การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจ บ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ ปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยมีคุณธรรมจริยธรรมมีความรับผิดชอบ เน้นการสร้างคุณธรรมร่วม และค่านิยมที่ดี คือ สังคมมีความหวัง (Hope) สังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony)

แนวคิด “จิตพอเพียงต้านทุจริต” ใช้โมเดล “STRONG” ขับเคลื่อนในการปรับฐานความคิดของบุคลากรในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท เกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ให้สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีระบบกล่อมเกลாதงสังคมในการต่อต้านการทุจริตฝัง Chip วิธีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมให้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติด้วยโมเดล STRONG นั้น

บทที่ ๔

กระบวนการปราบปรามการทุจริต

โดยการสร้างและพัฒนากลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็ว เต็มขนาด และเป็นธรรม กลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต การสืบสวนข้อร้องเรียนข้อกล่าวหาให้ดำเนินการโดยองค์คณะสหวิชาการในกระบวนการปราบปรามการทุจริต พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้ให้แก่องค์คณะสหวิชาการในกระบวนการปราบปรามการทุจริต พัฒนากฎหมายปรับปรุงกฎ ระเบียบให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต เพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษทางวินัยด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม ถูกต้องตามหลักกฎหมาย เท่าทันต่อสถานการณ์การทุจริต และพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายใน ภายนอก กระทรวงสาธารณสุข องค์การต่อต้านการทุจริต เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้และข้อมูลในการปราบปรามการทุจริต เป็นไปตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑

๓.๑ มาตรการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑

๓.๑.๑ กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับรายละเอียดการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑

๓.๑.๒ กำหนดช่องทางแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๓.๑.๓ มีข้อมูลเชิงสถิติเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ

วัตถุประสงค์

๑. สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ตามวัตถุประสงค์หลักในยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖- ๒๕๖๐)

๒. ส่งเสริมให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ประพฤติตน และปฏิบัติตาม หลักคุณธรรม จริยธรรม ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และสร้างค่านิยมในการ เชิดชูความดี ความซื่อสัตย์สุจริต

๓. ป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบและลดความเสี่ยงในการทุจริต รวมทั้ง ส่งเสริมค่านิยมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ

๔. ประสานความร่วมมือให้เครือข่ายสุขภาพจากทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตและสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายอย่างยั่งยืนทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ได้รับการยกย่องเป็นองค์กรที่ยึดหลักความโปร่งใส และมีธรรมาภิบาล เป็นที่ยอมรับ

๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ยกกระตือรือร้นต่อการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน จนเกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ดี และมีความเชื่อมั่นในการบริหารราชการแผ่นดิน

๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท ได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ

บรรณานุกรม

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖** หน่วยงานในสังกัด. นนทบุรี., ๒๕๖๕

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕** หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ราชการบริหารส่วนภูมิภาค. นนทบุรี., ๒๕๖๕

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข. **MOPH ITA ๒๐๒๒ : More Open, to more transparent.** นนทบุรี., ๒๕๖๕

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท
CHAINAT PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE

จัดทำโดย

กลุ่มกฎหมาย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท